

SAFETY!
Q&A

Harry Borsje (1962) is, na een carrière in fysisch onderzoek en in de maakindustrie, sinds 9 jaar werkzaam op het gebied van onder ander machineveiligheid, explosieveiligheid en CE-markering. In die hoedanigheid heeft hij bedrijven van allerlei pluimage geadviseerd en begeleid bij concrete veiligheidsvraagstukken en diverse cursussen en presentaties gegeven. Hij is senior adviseur veiligheid bij TCPM Ingenieurs & Adviseurs met ruim tien collega's, die het veiligheidsgebied integraal bestrijken. Naast een levenslange passie voor wetenschap en techniek is Harry geïnteresseerd in managementvraagstukken en een groot voorstander van kennisdeling en samenwerking.

Zit je met een lastige veiligheidsvraag stuur deze dan, met alle relevante informatie, naar de redactie via safety@sdu.nl. Wij zorgen ervoor dat jouw vraag (anoniem) wordt beantwoord.

Fundamentele wijzigingen in nieuwe Machinerichtlijn?

VRAAG

Wij zijn een bedrijf dat standalone groenteverwerkingsmachines ontwikkelt en op de markt brengt. Van alle kanten worden onze engineers bestookt met mailings rond de komst van de nieuwe Machinerichtlijn, de één nog dreigender dan de ander. Het creëert veel onrust terwijl we naar mijn mening op dit moment goed bezig zijn. Voor elke nieuwe machine kijken we tijdens het ontwerp aan de hand van de Europese productnorm goed naar mogelijke gevaren en die proberen we zo goed mogelijk te beheersen. Waar nodig waarschuwen we de gebruikers in de handleiding voor resterende risico's. Uiteraard legt de

afdeling engineering een dossier aan van het ontwerp met alle CAD-tekeningen e.d. Bij levering sturen we met onze machines de gebruikershandleiding en de CE-verklaring (IIA-verklaring) mee. Soms vragen klanten ons om in- of uitvoer van onze machines niet af te schermen omdat ze zelf de machine integreren in een complete productielijn. Het enige dat voor ons dan verandert, is dat we een IIB in plaats van IIA-verklaring meesturen. En natuurlijk zetten we er dan geen CE-machineplaat op. Kun je globaal aangeven waar we ons in verband met de nieuwe Machinerichtlijn allemaal op moeten voorbereiden?

ANTWOORD

Eind dit jaar, om precies te zijn op 29 december, treedt de nieuwe Machinerichtlijn 2006/42/EG in werking (zie http://ec.europa.eu/enterprise/mechan_equipment/machinery/revdir.htm voor een gratis PDF-versie en aanvullende informatie). In de meeste gevallen geldt hierbij geen overgangstermijn (de enige uitzondering geldt "draagbare bevestigingswerktuigen met explosieve lading", waarvoor een overgangstermijn van 2½ jaar geldt). Alleen al dat feit geeft aan dat de veranderingen niet van fundamentele aard kunnen zijn. Globaal komt het erop neer, dat met de nieuwe Machinerichtlijn enkele onduidelijkheden van de oude richtlijn worden verhelderd, dat de speelruimte voor fabrikanten om onder hun verplichtingen uit te komen wordt verkleind en dat op een aantal punten wordt aangehaakt bij voorschrijdende inzichten die sinds de oorspronkelijke richtlijn (uit 1989) hun weerslag hebben gevonden in Europese basisnormen. Wat dat betreft, is het jammer dat sommige marktpartijen het nodig vinden om onrust te zaaien. Anderzijds vinden er dus wel detailwijzigingen plaats en kun je bovendien deze gelegenheid heel

goed aangrijpen om de manier waarop binnen jouw bedrijf met machineveiligheid en CE-markering wordt omgegaan, de hulpmiddelen en procedures, de gehanteerde normen en andere documenten weer eens goed tegen het licht te houden. Is alles nog actueel, wordt alles goed vastgelegd? En het belangrijkste natuurlijk: heeft iedereen het doel van CE-markering (nog) stevig "tussen de oren". Uiteindelijk gaat het er niet om alleen aan de letter van de wet te voldoen, maar om een veilig product op de markt te brengen. De "beloning" daarvoor is het vrije verkeer van CE-gemarkeerde producten binnen de EER. Bovenstaande beschrijving van jullie manier van werken voldoet op het eerste gezicht aan de huidige eisen van de Machinerichtlijn. Zoals gezegd, komt het echter aan op de details. Wanneer je een reality check gaat uitvoeren, zou je in ieder geval naar de volgende aspecten moeten kijken. Gebruiken jullie de meest recente versie van de relevante productnormen en vallen jullie machines (nog steeds) volledig binnen het geldigheidsgebied daarvan? Voeren jullie daarnaast tevens een schriftelijk vastgelegde risicobe-

oordeling uit (bijvoorbeeld volgens basisnorm EN-ISO 14121-1, de opvolger van de vervallen EN-1050)? Kijken jullie daarbij niet alleen naar de risico's tijdens gebruik, maar ook naar onderhoud en reiniging, (intern) transport, installatie en inbedrijfstelling, buitenbedrijfstelling en afvoer aan het eind van de levensduur? Ook het hanteren van de juiste volgorde bij het wegnemen of reduceren van risico's is van belang, zie daarvoor b.v. basisnorm EN-ISO 12100-1. Daarin vind je ook, dat aan het eind van het ontwikkeltraject moet worden geverifieerd of alle risicoreductiemaatregelen het gewenste effect hebben. Dat geldt ook voor de gebruikershandleiding. Dat is jullie laatste middel, na een goed ontwerp en adequate beveiligingen, om een veilig gebruik van jullie machine door de gebruikers te bevorderen. Worden de gebruikers passend gewaarschuwd voor eventuele restrisico's, staan er geen onduidelijke of zelfs foutieve bedienings- en/of onderhoudsinstructies in? Om, wanneer dat ooit noodzakelijk is, aan te kunnen tonen dat bij het op de markt brengen van de machine aan alle eisen was voldaan, moeten jullie ook straks

een (virtueel) Technisch Constructie Dossier (TCD) aanleggen en tien jaar bewaren. Daar moet expliciet ook de volledige risicobeoordeling bij zitten. Dat is niet meer dan logisch, want in het TCD moet alle informatie zitten die nodig is om de veiligheid van de machine te kunnen beoordelen. De termen IIA, IIB en IIC voor de CE-verklaring komen te vervallen. De belangrijkste reden is dat er straks onder de Machinerichtlijn alleen nog maar onderscheid wordt gemaakt tussen "machines" en "niet-voltooid machines". Alles wat onder het werkingsgebied van de nieuwe Machinerichtlijn valt (zie Artikel 1, lid 1, met toelichting in Artikel 2), is een 'machine' en moet worden voorzien van CE-markering en geleverd worden met een EG-verklaring van overeenstemming. Niet-voltooid machines krijgen geen CE-markering, maar verder zijn in essentie alle eisen gelijk, inclusief het uitvoeren van een risicobeoordeling en het aanleggen van een TCD. Niet-voltooid machines moeten worden geleverd met een Inbouwverklaring waarop o.a. moet zijn vermeld aan welke essentiële veiligheidseisen van de Machinerichtlijn wel is voldaan (of aan welke

niet). Extra is, dat er een montagehandleiding moet worden meegeleverd. Je kunt hieruit concluderen dat met name sommige fabrikanten, die nu hun machines - soms formeel onterecht - met IIB-verklaring leveren, veel werk moeten gaan verzetten. Wanneer deze fabrikanten tot nu toe niets aan gestructureerde risicobeoordeling en risicoreductie hebben gedaan en niet de moeite hebben genomen montagehandleidingen e.d. op te stellen, zullen zij dat voor eind december op de rit moeten hebben. Uit jou beschrijving concludeer ik dat dit niet op jouw bedrijf van toepassing is.

Samenvattend zou ik willen zeggen: maak gebruik van de komende wijziging om machineveiligheid op een hoger niveau te brengen en wacht toch niet te lang met het uitzoeken van de details die vanaf eind december moeten worden ingevoerd. Dat laatste geldt zeker voor bedrijven die tot nu toe de kantjes eraf hebben gelopen, want de lidstaten worden in de nieuwe richtlijn er ook expliciet op aangesproken om meer werk te maken van het markttoezicht.

advertentie

Neem nu een abonnement op Safety! en profiteer van aantrekkelijke kortingen* voor abonnees!

* kortingen kunnen gelden op congressen, workshops en boeken uitgegeven door Sdu Uitgevers

JA, ik wil graag een abonnement op Safety! (code SAF)

en ontvang het magazine 10 keer per jaar voor maar € 155,-. Tevens ontvang ik de digitale Safety! nieuwsbrief die een aantal keer per jaar verschijnt.

Vul de bon in en stuur deze op naar:
Sdu Klantenservice, Postbus 20014, 2500 EA Den Haag.
 Of fax naar (070) 378 97 83 of bestel via www.sdu.nl.

Naam organisatie	
Afdeling	
Adres	
Postcode en plaats	
Telefoon	Fax
Naam en voorletters	
Functie	
E-mail	

Wij verwerken uw gegevens voor de uitvoering van de (abonnements-)overeenkomst en om u van informatie te voorzien over Sdu Uitgevers bv en andere zorgvuldig geselecteerde bedrijven. Als u geen prijs stelt op deze informatie, kunt u dit schriftelijk melden bij Sdu Klantenservice, Postbus 20014, 2500 EA Den Haag. Abonnementen gelden voor minimaal één jaar en hebben een opzegtermijn van twee maanden. Voor informatie over onze leveringsvoorwaarden kunt u terecht op www.sdu.nl

Sdu UITGEVERS

Deze bon is geldig tot 31-12-2009